ЦЕНТЪР ЗА ОБУЧЕНИЕ – БАН

1000 София
ул. „Сердика“ № 4
http://edu.bas.bg

email: tdc-phd@cu.bas.bg
тел.: 02 987 31 67
02 979 52 60

Основна информация:

Име на курса: **Музеите – какво променят и как се променят**
Лектор: доц. д-р Иглика Мишкова, Научна група на Национален етнографски музей, ИЕФЕМ – БАН;
гл. ас. д-р Светла Казаларска, секция „Етнология на социализма и постсоциализма“, ИЕФЕМ – БАН
Телефон: +359 888468754
Имейл: iglika.mishkova@gmail.com, iglika.mishkova@iefem.bas.bg
Хорариум: 30 ч.

Анотация:

Днес музеите са в поредния преход към трансформации. Работят в нова среда, която изисква експериментиране с нови начини на интерпретация на информацията и търсене на нови аудитории. Курсът дискутира множество политически и социални влияния върху музейния пейзаж, които променят колекционни и експозиционни политики и процесите, които протичат в музеите и променят парадигмите. Музеят се определя като символ, комуникатор, място на памет и ресурс. А дискусиите често се повдигат около въпроса защо съществуват музеите, за какво и кому служат. Тези промени са инспирирани от т.нар. „нова музеология“, но напоследък се появяват и нови теоретични постановки, които диктуват обрат в музеоложката теория. Промяната на музея преминава през идентифицирането на цели и мисии, които форматират всяка една от неговите дейности. Фокусът на изследванията е не само върху обектите от колекциите, а върху хората и общностите, върху критичната рефлексия и споделянето на властта за създаване на наратива с посетители и общности.

Тематично съдържание на курса:

1. Новата музеология като критическа и рефлексивна музеология: теоретични обрати и влияния – 4 часа (гл. ас. д-р Светла Казаларска)
2. Музей и разказ – 4 часа (гл. ас. д-р Светла Казаларска)
3. Музей 2.0 и приложения на новите технологии в музея – 2 ч. (гл. ас. д-р Светла Казаларска)
4. Интервенции на съвременното изкуство в музея – 2 ч. (гл. ас. д-р Светла Казаларска)
5. Музейни революции – 2 ч. (доц. д-р Иглика Мишкова)
6. Формиране на колекционна политика на музея –4 ч. (доц. д-р Иглика Мишкова)
7. Формиране на експозиционна музейна политика – 3ч. (доц. д-р Иглика Мишкова)
8. Музей и образование – 3 ч. (доц. д-р Иглика Мишкова)
9. Парадигмата музей, езикът на обектите – 2 ч. (доц. д-р Иглика Мишкова)
10. Музей и публика. Музей на участието. – 2 ч. (доц. д-р Иглика Мишкова)
11. Музеят – платформа – 2 ч. (доц. д-р Иглика Мишкова)

Форми на обучение и оценяване:

Докторантският курс е разработен в лекционна форма, която включва дискусионен формат в рамките на всяка тема.

Успешното завършване на курса се извършва на база разработена писмена работа по избрана от докторанта тема, попадаща в тематичния обхват на курса.

Компетентности, придобити в резултат на обучението:

Придобиване на теоретични и критични компетентности.
Развиване на аналитични умения.
Способност за критично осмисляне на факти и явленията.
Придобиване на изследователски и методологически умения

Литература:

На български език

Белтинг, Х. Съвременното изкуство и музеят в Глобалната епоха. – *Пирон*. Софийско студентско електронно списание за изкуства и култура, 2013, 4, http://piron.culturecenter-su.org.

Бокова, И. 2021 – Културни наследства versus туристически атракции. Различният поглед към местните наследства, В: Ганева-Райчева, Валентина, Ирена Бокова, Николай Ненов (съст.). *Местни общности, културни наследства и музеи. Сборник с материали от научна конференция с международно участие*. *„Местни общности, културни наследства и музеи”,* София, 25–26.02.2021 г. София: ИЕФЕМ – БАН, 2021/ *Local Communities, Cultural Heritage and Museums*. *Collection of Papers from the International Research Conference ‘Local Communities, Cultural Heritage and Museums’* – Sofia, 25–26.02.2021. Sofia: IEFSEM – BAS, 2021.

Бонева, Леонора. *Музейните изложби. Пространство – Колекции – Публика*. София: Сдружение „Кръг Будител“, 2007.

Бонева, Леонора. *Теория на музейната експозиция. Основен курс за дизайнери*. София: Издателство НХА, 2011.

Българска етнология, 2014, № 4; 2020, № 3 и № 4, 2024, №1 (тематични броеве, посветени на музеологията и музея)

Български фолклор, 2016, № 3 („Музеят“, тематичен брой, посветен на музеологията и музея).

Ганева-Райчева, В., И. Бокова, Н. Ненов (съст.). 2021. *Местни общности, културни наследства и музеи. Сборник с материали от научна конференция с международно участие. „Местни общности, културни наследства и музеи”, София, 25–26.02.2021 г.* София: ИЕФЕМ – БАН, 2021/ *Local Communities, Cultural Heritage and Museums. Collection of Papers from the International Research Conference ‘Local Communities, Cultural Heritage and Museums’ – Sofia, 25–26.02.2021*. Sofia: IEFSEM – BAS, 2021. ISBN 978-954-8458-54-2, 2021, с. 580, iefem.bas.bg/wp-content/uploads/2022/01/Mestni-obshtnosti-BOOK.pdf

Ганева-Райчева, В., И. Бокова, Н. Ненов (съст.). 2022. *Културни ресурси, валоризиране на наследства и местно развитие, София: ИЕФЕМ – БАН*, ISBN 978-954-8458-56-6, 2022. 243 с./ Cultural Resources, Heritage Valorization and Local Development. Sofia: IEFSEM – BAS, 2022), 104-130, https://iefem.bas.bg/wp-content/uploads/2022/02/Kulturni-resursi-valorizirane-na-nasledstva-i-mestno-razvitie.pdf

Генчева, Р. Е-соц: виртуалните музеи на комунизма в България. –

http://www.seminar-bg.eu/spisanie-seminar-bg/broy7-kiberfolk/item/350/350.html, 2012.

Водинчар, Е., Св. Казаларска, Я. Гергова (съст.). *Музеят и обществото на спектакъла*. Сборник доклади от Втората научна конференция от серията „Дебати в музеологията”. София: Парадигма, 2016.

Вуков, Н., С. Казаларска, И. Мишкова (съст.). *Музеят отвъд нацията?* Сборник доклади от Третата научна конференция от серията „Дебати в музеологията”. София: ИК „Гутенберг”, 2016.

Казаларска, Св. Краят на музея, „такъв какъвто го познаваме”. Кризата на репрезентациите и предизвикателствата на новата музеология. – В: *Културологични изследвания: политики на репрезентация*. София: УИ „Св. Климент Охридски”, 2007, 13–24.

Казаларска, Св. *Музеят на комунизма. Между паметта и историята, политиката и пазара*. София: Унив. изд. „Св. Климент Охридски”, 2013.

Казаларска, Св. Отново за Новата музеология: теоретични обрати и влияния. – *Българска етнология*, 2024, №1, 84-100.

Ковачева-Костадинова, В. Ретроспективен поглед към актуалния проблем музей, музеология и политика. – *Българска етнология*, 1995, № 4, 68–84.

Ковачева-Костадинова, В. Исторически тенденции в музеологията и мястото на българските етнографски музеи. – В: *Тракиецият и неговият свят*. Материали от VIII национална конференция на българските етнолози Хасково'95. София: Етнографски институт с музей при БАН, 1997, 297–306.

Михайлова, Вл., И. Генова. Музеят като работилница за създаване на съвременност. – *Пирон*. Софийско студентско електронно списание за изкуства и култура, 2013, 4, http://piron.culturecenter-su.org.

Мишкова, И. *Образование в музея. Състояние и перспективи в България*. София: ИК „Гутенберг, 2015.

Мишкова, И. Народният етнографски музей – мисия, експозиция и публика (От обособяването като самостоятелен музей до края на Втората световна война) – В: Лулева, А, И. Петрова (съст.). *Изследвания на културната памет, културното наследство и идентичности*. София: ИК „Гутенберг”, 2015.

Мишкова, И. Колекционна политика на Националния етнографски музей (1892 – 1985)“, София 2025.

Недков, С. *Музеи и музеология*. София, 1997 (публикувана и в Интернет: http://www.build.bg/bg/gallery/simeonedkov/bg_museology.htm.).

Недков, С. *Музеи на открито*. София, 2000. (http://www.build.bg/bg/gallery/simeonnedkov/bg_open_air_museums.htm).

Недков, С. *История на музейното дело в България*. София: Агенция Европрес, 2006.

Ненов, Н. (съст.). *Визии за етнологията и музеологията*. В. Търново: Фабер, 2011.

Ненов, Н. *Общуване с наследството. В търсене на музейни траектории*. София: Род, 2016.

Ненов, Н., **Трифонова-Костадинова, С.** Музеи и публики – общуване във време на криза, *Електронно списание „Онгъл“*, бр. 21 с. 132., https://www.spisanie.ongal.net/broi21.html

Папучиев, Н. *Музеят – възможен и невъзможен. Предизвикателства на масовата култура, стратегии на пазара и носталгично помнене на миналото*. София: Изд. „Кралица Маб”, 2019.

Пейчева, Л., Св. Казаларска (съст.). *Виж кой говори. Комуникационни и интерпретационни модели в музея.* Сборник доклади от Първата научна конференция от серията „Дебати в музеологията”. София: АИ „Проф. Марин Дринов”, 2014.

Петев, Т. (съст.) Наръчник на музейния специалист за работа с публиките. - http://www.fulbright.bg/bg/wp-content/uploads/2019/05/Museum-Manual_book_digital.pdf;

Петев, Тодор, Анджела Родел (съст.). *Музейни експозиции и стандарти: поглед напред*. София: „Фулбрайт“и Фондация „Моят музей“, 2018.

Шаренкова-Тошкова, Р., И. Мишкова 2011 - *Проектът „Открит музей“: пресечна точка на минало и бъдеще*, В: Българска етнология, София: ИЕФЕМ, Изд. на БАН „Проф. Марин Дринов”, 95-111.

Шаренкова, Р. 2012 - Истории от първо лице единствено число: приложения в музея, В: *Известия на Регионален исторически музей – Русе* т. XVI, Русе стр. 299-310.

<u>На английски език</u>

Ambrose, T. & C. Paine. *Museum Basics.* London & New York: Routledge, 2006.

Aronsson, P. & M. Hillström (eds.). *Making National Museums. Setting the Frames (26–28 February 2007, Norrköping, Sweden).* Linköping Electronic Conference Proceedings, No. 22. Linköping: Linköping University Electronic Press, 2007.

Aronsson, P. & A. Nyblom (eds.). *Comparing National Museums. Territories, Nation-Building and Change (18–20 February 2008, Norrköping, Sweden).* Linköping Electronic Conference Proceedings, No. 30. Linköping: Linköping University Electronic Press, 2008.

Aronsson, P. & G. Elgenius (eds.). *Building National Museums in Europe (1750-2010).* Conference Proceedings from EuNaMus, European National Museums: Identity Politics, the Uses of the Past and the European Citizen, Bologna, 28-30 April 2011. EuNaMus Report No. 1.

Bennett, T. *The Birth of the Museum. History, Theory, Politics.* London: Routledge, 1995.

Brown, K. 2023. Museum communities / community museums. In: Communities and Museums in the 21st Century. Shared Histories and Climate Action, London, https://www.taylorfrancis.com/books/oa-edit/10.4324/9781003288138/communities-museums-21st-century-karen-brown-alissandra-cummins-ana-gonz%C3%A1lez-rueda?_gl=1*1841im9*_gcl_au*MTQwMjA1NTYxLjE3MjQ3NTg0Mjk.*_ga*NDIwNzU2OTQ0LjE3MjQ3NTg0MjM.*_ga_0HYE8YG0M6*MTczMjM5Nzc0My45LjAuMTczMjM5Nzc0My42MC4wLjA

Bouquet, M. *Museums. A Visual Anthropology*. London and New York: Berg, 2012.

Cameron, F. & S. Kanderdine (eds.). *Theorizing Digital Cultural Heritage: A Critical Discourse.* Cambridge, MA & London: MIT Press, 2007.

Carman, J. 2014. Cultural Heritage and Communities. In: Smith, C. (eds) Encyclopedia of Global Archaeology. Springer, New York, NY. https://doi.org/10.1007/978-1-4419-0465-2_1190

Clifford, J. Museums as Contact Zones. – In: *Routes: Travel and Translation in the Late Twentieth Century*. Cambridge, MA: Harvard University Press, 1997.

Corsane, G. *Heritage, Museums and Galleries: An Introductory Reader.* London & New York: Routledge, 2005.

David, D. *Museum Exhibition: Theory and Practice*. London and New York, Routledge, 1994, 1996. Taylor and Francis e-Library, 2002 / https://books.google.bg/books?id=hjSIAgAAQBAJ&printsec=frontcover&dq=Dean+David+Museum+exhibition&hl=bg&sa=X&ei=TjicVYWnDYK9swH7_KyABA&ved=0CB4Q6AEwAA#v=onepage&q=Dean%20David%20Museum%20exhibition&f=false

Desvallées, A. and Fr. Mairesse (eds.). *Key Concepts of Museology*. Armand Colin, ICOM, 2010 (публикувана и в интернет).

Dicks, B. *Culture on Display: The Production of Contemporary Visitability*. Maidenhead: Open University Press, 2004.

Falk, John. *Identity and the Museum Visitor Experience*. London and New York: Routledge, 2016.

Houtgraaf, Dirk, Negri, Massimo 2020. Developing Exhibitions: There is a method in this madness, EMA, p. 208.

Hooper-Greenhill, E. *Museums and their Visitors*. Routledge, 1994. Taylor & Francis e-Library, 2004. /https://books.google.bg/books?id=6pSPOpcJiSsC&printsec=frontcover&dq=Eilean+Hooper Greenhill&hl=bg&sa=X&ei=uiycVeT_EIm2swHe35e4Dw&ved=0CCcQ6AEwAA#v=onepage&q=Eilean%20Hooper-Greenhill&f=false

Hooper-Greenhill, E. *Museums and Education: Purpose, Pedagogy, Performance.* London: Routledge, 2007. /https://books.google.bg/books?id=kG6Ip1J6aYIC&printsec=frontcover&dq=Eilean+Hooper Greenhill&hl=bg&sa=X&ei=uiycVeT_EIm2swHe35e4Dw&ved=0CC8Q6AEwAQ#v=onepage&q=Eilean%20Hooper-Greenhill&f=false

Knell, S., S. MacLeod, Sh. Watson (eds). *Museum Revolutions. How Museums Change and Are Changed.* Oxon & New York: Routledge, 2007.

Kyurkckieva, I. Virtual Exhibition: Socialism and My Personal Life Story. – In: Everyday Socialism. Promises, Realities, and Strategies. Eds. Luleva, A., I. Petrova, P. Petrov S. Kazalarska, Z. Bogdanova, Y. Yancheva. Sofia: Prof. Marin Drinov Publishing House, 2022, 229-241.

Macdonald, Sh. Exhibitions of Power and Power of Exhibitions& An Introduction to the Politics of Display. – In: Macdonald, Sh. (ed.). *The Politics of Display& Museums, Science, Culture*. London-New York, 1998, 1–24. / https://books.google.bg/books?id=QvfFBQAAQBAJ&pg=PA1&dq=macdonald+sharon.+exhibitions&hl=bg&sa=X&ei=AICdVceVOIS7sQHVkpbIDg&ved=0CB4Q6AEwAA#v=onepage&q=macdonald%20sharon.%20exhibitions&f=false

MacLeod, Suzanne. *The Future of Museum and Gallery Design: Purpose, Process, Perception*. London and New York: Routledge, 2018.

Minasian, Jennifer. *Museums between two worlds. CreateSpace Independent* Publishing Platform, 2017.

Serrell, Beverly. *Exhibit Labels: An Interpretive Approach*. Lanham: Rowman & Littlefield, 2015.

Sherman, D. & I. Rogoff (eds.). *Museum Culture: Histories, Discourses, Spectacles.* Minneapolis, MN: University of Minnesota Press, 1994.

Simon, N. *The Participatory Museum.* Santa Cruz: Museum 2.0., 2010.

Skolnick, Lee, Lorenc, Jan, Berger, Craig. *What is Exhibition Design?* Hove: RotoVision S.A., 2007.

Vergo, P. (ed.). *The New Museology*. London: Reaktion Books, 1989.

/https://books.google.bg/books?id=CeQR7V46oPkC&printsec=frontcover&dq=Vergo+Peter&hl=bg&sa=X&ei=ATycVc_FMMypsAGGtYGQDw&ved=0CB4Q6AEwAA#v=onepage&q=Vergo%20Peter&f=false

Vukov, N. National Museums in Bulgaria: A Story of Identity Politics and Uses of the Past. – In: Aronsson, P. & G. Elgenius (eds.). *Building National Museums in Europe (1750–2010).* EuNaMus Report No. 1, 2011, 133–150 (http://www.ep.liu.se/ecp/064/ecp064.pdf).

Vukov, N. Ethnoscripts and nationographies: imagining nations within ethnographic museums in East Central and Southern Europe. – In: Poulot, D., Bodenstein, F. & J. M. Lanzarte Guiral (eds.) *Great Narratives of the Past. Traditions and Revisions in National Museums.* EuNaMus Report No. 4, 2011, 331–346 (http://www.ep.liu.se/ecp/078/ecp11078.pdf).

Watson, S. 2007. Museums and their Communities, London, Routledge, https://www.taylorfrancis.com/books/edit/10.4324/9780203944752/museums-communities-sheila-watson

Witcomb, A. *Re-Imagining the Museum: Beyond the Museum.* New York: Routledge, 2003.

Допълнителна информация

Курсът е насочен към повишаване на квалификацията на музейни специалисти в България и за изследователи в хуманитарните и социалните науки, които имат интерес към музея като една от значимите културни институции в съвременността.